

сант., дебела 2 сантим. и изострена на единия ѝ край, наречена по-казалецъ — *δείκτης*, ще посочи на седещитѣ ученици въ закачената на чина четвъртата дъска — *πίνακας*, каква именно дума или изречение трѣбва да пишатъ, било на плочата си или на начертаната си тетрадка. Въ чиноветѣ за децата, които пишеха на плоча, имаше плочи, заковани на чина, и което дете ги строшеше, родителитѣ му ги плащаха. Следъ пѣсъка следваше писане на плоча, а писането на книга ставаше съ особено повишение.

По отношение на ония, които пишеха на пѣсъкъ, обучаващиятъ, който стоеше постоянно правъ, при заповѣдта на главния за обръщане на телеграфа, ще даде последователно следнитѣ команди: 1) *Τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ γονάτου* — ржцетѣ на колѣне, следъ което се теглѣше дъсчицата отъ обучаващия за изглаждане на пѣсъка; 2) *Τὸ δάκτυλον ἐπὶ τὸ γραφεῖον* — прѣста на чина, и 3) *Γράψετε τὸ α.. β.. γ.* — пишете буквата а.. б.. в.. и пр. Щомъ се свърши писането на продиктуваното въ всички чинове, главниятъ пакъ ще удари звънца и ще извика: *Τοὺς τηλεγράφους* — телеграфа и обучаващитѣ ще завъртятъ телеграфа, за да обърнатъ дъсчицата на обратната страна, на която е написана буквата Δ — *διόρθωσις* — коригиране. Обучаващитѣ следъ това ще станатъ отъ мѣстото си и ще отидатъ при всѣки ученикъ отъ чина да провѣрятъ, кой е писалъ правилно и кой е погрѣшилъ. Внимаваше се сжщо и за краснописанието — *καλλιγραφία*. Това се продължаваше по сжщия редъ, докато измине опредѣленото време за писане. Никаква почивка за междучасие не се даваше.

Обучение за четене

Щомъ се свършеше опредѣленото време за писане, главниятъ ще удари звънца и ще извика: *Εἰς τὰ ἡμικύβλια* — въ полукръжитѣ, съ което се започваше четенето. Обучението за четене не ставаше по чиноветѣ, а съ нареждане на ученицитѣ отъ всѣки чинъ прави на полукръжи. На източната страна на училищната зала, гдето нѣмаше прозорци, имаше закачени на стената 6—7 голѣми четвъртити черни дъски. Всички ученици излизаха отъ чиноветѣ и, наредени прави отъ всѣки чинъ по-отдѣлно, образуваха по единъ полукръгъ — *ἡμικύβλιον*, на който двата края се опираха на дветѣ страни на черната дъска. Въ срѣдата на кръга стоеше правъ обучаващиятъ, и той започваше обучението по дадения въ учебника урокъ съ сричване всѣкислогъ на всѣка дума на високъ гласъ, което сричване се повтаряше отъ ученицитѣ. Напримѣръ сричването на думитѣ: баща, крава ставаше така: беа-ба-щеа-ща-баща, кереа-кра-веа-ва-крава.

На тѣзи, които бѣха отъ най-горнитѣ чинове — най-ученитѣ, обучаващиятъ имъ четѣше урока по книгата на високо и разпитваше нѣкой отъ тѣхъ.

Изпитване по уроцитѣ отъ учителя

Разпитътъ отъ учителя се започваше съ най-голѣмитѣ ученици и ученички, т. е. съ най-знаещитѣ. Всички ученици и ученички отъ единъ и сжщи чинъ се нареждаха единъ следъ другъ и отиваха при даскала. И непременно всѣки единъ отъ тѣхъ трѣбваше да си каже урока — *μᾶθημα*, било като го чете по учебника, или го каже наизустъ. Ако нѣкой не си знаеше урока, учителътъ го наказваше, било съ поставянето му да стои правъ до стената, било съ бой.